

Information and Communications Technologies **OECD Communications Outlook 2007**

Summary in Dutch

Informatie- en communicatietechnologie **Vooruitzichten OESO 2007 - Communicatie**

Samenvatting in het Nederlands

Groei door omvorming

Hersteld van de crisis van 2000, is de telecomindustrie bezig zich om te vormen. Technologische veranderingen en de ontwikkeling van nieuwe diensten hebben gevolgen voor de kernactiviteiten van telecomaanhouders.

Spraakverkeer blijft in de OESO-landen de drijvende kracht in de telecommarkten, die inmiddels goed zijn voor een omzet van USD 1 biljoen. Spraakdiensten en de samenstelling van de telecominkomsten ondergaan echter veranderingen. Mobiele diensten maken inmiddels 40% uit van alle telecominkomsten in de OESO-landen en de verhouding tussen abonnees van mobiele en vaste telefoonaansluitingen is momenteel 3 op 1. Daarnaast oefenen technologieën zoals VoIP (Voice over Internet Protocol) een sterke neerwaartse druk uit op de prijzen voor spraakdiensten. Het effect van VoIP is duidelijk te zien in de prijzen voor internationale vaste telefonie, die veel VoIP-aanbieders momenteel bundelen in abonnementen tegen een vast tarief. Als gevolg hiervan is de toekomst van de inkomstenstromen uit spraakdiensten onduidelijk.

Het aantal snelle internetverbindingen is een van de belangrijkste redenen waarom technologieën zoals VoIP zo'n grote invloed hebben gehad op de markt. Breedband is in alle OESO-landen snel bezig de dominante technologie te worden voor internettoegang: 60% van de 256 miljoen internetabonnees in deze landen hebben nu een breedbandaansluiting. Nieuwe inkomsten uit breedbandverkeer hebben aanbieders geholpen de afname aan inkomsten uit spraakverkeer te compenseren.

Om abonnees vast te houden, bieden aanbieders nu vaak een samengesteld pakket aan van video, spraak en data, en introduceren zij daarnaast nieuwe diensten die omzet moeten genereren. Gebruikers kunnen op dit moment samengestelde pakketten afnemen op verschillende platforms, omdat aanbieders in markten die voorheen gescheiden waren, met elkaar zijn begonnen te concurreren. Zo bieden kabelbedrijven vaak data en spraak aan, terwijl mobiele-telefoniebedrijven hun aanbod aanvullen met data- en videopakketten en

traditionele telecombedrijven soortgelijke samengestelde pakketten aanbieden via hun netwerken.

Consumenten profiteren van het slechten van de barrières tussen markten, omdat zij nu voor dezelfde en onderling uitwisselbare diensten kunnen kiezen tussen een aantal aanbieders. Tegelijkertijd dwingt de afbraak van deze barrières regelgevende instanties ertoe om opnieuw te bekijken hoe specifieke markten zijn gereguleerd. Deze zaken kunnen gevoelig liggen als netwerkspecifieke regelgeving nauw verweven is met het socioculturele beleid.

Omvorming geleid door concurrentie

De huidige omvorming van de telecommarkt is het gevolg van toenemende concurrentie. Op markten met een gezonde concurrentie is sprake van de invoering van innovatieve diensten en aantrekkelijke prijsaanbiedingen. In een aantal OESO-lidstaten heeft de ontbundeling van het aansluitnet de concurrentieverhoudingen gewijzigd, doordat meerdere aanbieders communicatiediensten kunnen verkopen via dezelfde lijn. Concurrentie op basis van infrastructuur, gewoonlijk tussen kabel- en telecomnetwerken, heeft aanbieders ook aangespoord zich te begeven op het traditionele speelveld van hun rivalen en heeft geleid tot lagere prijzen voor de consument.

De afgelopen twee jaar hebben ook gemeentelijke netwerken zich in de concurrentiestrijd geworpen. Verschillende steden hebben draadloze of glasvezelnetwerken aangelegd of hiervoor plannen opgesteld, waarmee zij hun burgers betere aansluitmogelijkheden willen aanbieden. Enkele van deze netwerken zijn aangelegd onder een “open-toegangsregeling”, waarbij netwerkaanbieders aan elke dienstverlener onder gelijke voorwaarden capaciteit moeten aanbieden. Elders wordt het gebruik van goedkope wifi-netwerken gestimuleerd als een manier om de openbare dienstverlening te verbeteren en de problemen van de digitale kloof te overbruggen.

Tekenen van verandering

De opkomst van breedbandinternet heeft een verandering ingeluid in de manier waarop telecomdiensten worden aangeboden en de prijs die ervoor moet worden betaald. De trends geven aan dat er een duidelijke verschuiving plaatsvindt, van betalen voor spraakverbindingen naar betalen voor dataverbindingen waarbij ook spraak kan worden getransporteerd. Enkele aanbieders bieden nu pakketten tegen een vaste prijs aan voor binnenlandse en buitenlandse spraakverbindingen naar vast nummers. Anderen hebben pakketten tegen vaste bedragen ingevoerd waarmee mobiele abonnees onbeperkt kunnen bellen naar een vooraf geselecteerde groep nummers. Abonnementen tegen een vast tarief vormen tevens de dominante structuur voor breedbandtoegang in het hele OESO-gebied.

Vaste bedragen worden doorgaans gehanteerd voor een specifieke dienst. De afgelopen twee jaar is echter ook een samenvoeging gaande van vaste en mobiele diensten. Verschillende aanbieders bieden nu telefoontoestellen aan die buitenshuis fungeren als een mobiele telefoon, maar binnenshuis via Bluetooth of wifi overschakelen op een vaste lijn. Dergelijke aanbiedingen staan nog in de kinderschoenen maar geven duidelijk aan hoe de scheidslijn tussen vaste en mobiele telefonie langzaam vervaagt.

Samengevoegde diensten worden op de markt aangeboden als een manier om de noodzaak van twee telefoonabonnementen (vast en mobiel) weg te nemen en voor

consumenten de kosten van telefonie te verlagen. Gedurende de afgelopen twee jaar zijn de prijzen van alle soorten telecommunicatie over het algemeen gedaald, terwijl de dienstverlening is verbeterd. Consumenten betalen nu bijvoorbeeld doorgaans minder voor breedbandaansluitingen dan twee jaar geleden, terwijl de snelheid van de verbinding over het algemeen is toegenomen.

De prijsverlagingen en de verbetering van de dienstverlening zijn het duidelijkst geweest op markten die werden gekenmerkt door scherpe concurrentie. Concurrentie kan het gevolg zijn van ingrijpen in de regelgeving, zoals in het geval van ontbundeling van het aansluitnet, of kan het resultaat zijn van nieuwe concurrentie op basis van de infrastructuur. Met name de concurrentie tussen aanbieders van traditionele vaste lijnen en draadloze toegang neemt toe op de telecommarkten. De twee technologieën zijn dan misschien geen perfecte vervangers van elkaar, maar aanbiedingen voor data-aansluitingen tegen een vast tarief op mobiele netwerken beginnen te concurreren met breedbandaansluitingen in woningen. Hoe ver deze vervangbaarheid zal gaan, is onduidelijk, aangezien de vraag naar bandbreedte wel eens groter zou kunnen zijn dan de beschikbare capaciteiten van mobiele netwerken. Aan de andere kant zijn bepaalde datadiensten duidelijk even concurrerend op mobiele als op vaste netwerken.

De concurrentie op telecommarkten bleef in het verleden beperkt tot andere binnenlandse aanbieders, maar gebruikers kunnen nu via een breedbandaansluiting overal in de wereld diensten afnemen. Breedbandabonnees in het ene land kunnen zich gemakkelijk aanmelden voor lokale telefoondiensten in een ander land die hen via internet worden geleverd. Op de markten voor binnenlandse omroepdiensten doen zich ook veranderingen voor, nu landen beginnen over te schakelen op digitale radio en tv, en als gevolg van de toenemende concurrentie van programma's via internet. Deze ontwikkelingen vragen om aandacht voor wijzigingen in de regelgeving die mogelijk in de toekomst nodig zijn.

De groei en ontwikkeling van de communicatiemarkten vinden ook hun weerslag in de handel in communicatieapparatuur. De telecomhandel blijft groeien in de OESO-landen en is nu goed voor 2,2% van alle handel. De groei is het grootst tussen lidstaten en niet-lidstaten, en de toenemende import vanuit landen zoals China heeft aanzienlijke gevolgen voor de handelsbalansen. De export naar niet-lidstaten is gestegen met 66% sinds 1996, terwijl de import uit deze landen met 112% omhoog is gegaan.

China is een van de vijf opkomende landen in de groep die bekendstaat onder de naam BRICS (Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika). Dit zijn enkele van de snelst groeiende ICT-markten van de hele wereld en de ontwikkelingen in deze vijf landen werken ook door in de OESO-landen. Tussen 2000 en 2005 zijn de ICT-uitgaven in de BRICS-landen met meer dan 19% per jaar toegenomen - van USD 114 miljard naar USD 277 miljard - terwijl de wereldwijde ICT-uitgaven slechts 5,6% per jaar zijn gestegen en de uitgaven in OESO-landen met 4,2% per jaar.

De recente ontwikkelingen in OESO-communicatiemarkten zijn gunstig voor de consument en blijven zorgen voor een toename van het aandeel dat communicatiegoederen en -diensten uitmaken in de uitgaven van huishoudens. Deze markten zullen zich de komende twee jaar blijven ontwikkelen, doordat aanbieders zich verder diversifiëren en zich minder concentreren op spraak, maar een breder assortiment diensten gaan aanbieden. Dit vereist van beleidsmakers dat zij de markten constant in de gaten houden en hun beleid herevalueren wanneer dit niet meer optimaal is afgestemd. Er zal meer aandacht zijn voor

het uitbreiden van op glasvezel gebaseerde technologieën in de richting van de gebruiker en regelgevende instanties zullen beslissingen moeten nemen over de rol van de regelgeving met betrekking tot deze netwerken. Tot slot zal er de komende twee jaar waarschijnlijk sprake zijn van een nauwere integratie van omroep- en telecommarkten doordat er meer videodiensten zullen worden aangeboden via telecommunicatienetwerk. Regelgevende instanties zullen daarom onder druk staan om hun beleid ten aanzien van content op verschillende platforms te harmoniseren.

© OECD 2007

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op: rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Parijs, Frankrijk

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

